

Balassi szül?helye

2009 június 19. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen

Magyarország fels? részében 1793 nyarán tett utazása során Teleki Domokos, egy erdélyi nemes ifjú ezt jegyezte föl útinaplójában: „Zólyom, Vetusolium, Altsohl, egy régi város; a Garam vizénél fekszik. Szabad királyi bányaváros és derék helység. Lakosai majd mindnyájan tótok, kevesebben németek. A város déli részében egy hegyecskén a vár fekszik, melyben Mátyás király gyakran mulatott, és azért nagy épületeket is emeltetett benne, amelyeknek helyét most egy újabb kastély foglalja, melyet a várral együtt a g. Esterházy família bír. Ebben a várban tartotta Bethlen Gábor fejedelem a magyar koronát, minekutána azt a posonyi vár megvétele után kezére nyerte. Zólyom még arról nevezetes, hogy itt I. Lajos király 1378-ban egy lengyel országgy?lést tartott, amelyben leányát, Hedvigist, kit a lengyel Jagelló Ulászló vett feleségül, Lengyelországban a maga következ?jének és királynénak nevezte.”

A mai Zólyom várát 1350-ben kezdte építtetni I. (Nagy) Lajos királyunk gótikus stílusban. A vár lovagterme mindmáig fennmaradt, bár az id?k folyamán sokat alakítottak, szépítettek a váron. 1424-ben Luxemburgi Zsigmond király feleségének, Borbálának özvegyi jussként adja Zólyom megyét, a várat, az ott épített királyi házzal egyetemben. A városnak magának hosszabb lélegzet? a története: 1232-ben Zólyomról még csak mint területr?l esik szó, ám 1244-ben IV. Béla király a településnek már kiváltságokat adományoz, s?t kivonja a zólyomi f?ispán jogköréb?l is. Városként Zólyomot el?ször 1326-ban említik. A XV. század közepén húsz évig a huszita hadak központja volt, de Mátyás király visszafoglalta a várat. Az ? idejében ismét visszakapta régi fényét.

A vár olasz formájú várépítmény: alaprajza szabályos téglalap – négy meger?sített sarokkiképzéssel –, amely a bels? udvar köré csoportosított négy szárnyból áll. Eredetileg csak földszintes, illetve egyemeletes volt. A XVI. század közepén reneszánsz stílusú pártázattal s új tornyokkal látták el a várat, a török veszedelem hírére meger?sítették.

Zólyom várában született 1554-ben Balassi Bálint, ahogy rokonától, Balassa Andrástól tudjuk, itt „lett 20 octobris 9 órakor, szombat napon”. A költ? gyermekkora egy részét is itt töltötte. A vár ugyanis ekkor a Balassi (Balassa) család tulajdonában volt hatalmas birtokokkal együtt, amely birtokok Nógrádba, Liptóba, Hontba, Barsba is átnyúltak.

Sokat szenvedett Zólyom vára és környéke a törökökt?l. Balassa utódai folyton küzdöttek velük, az oszmán hadak egy ideig a vár környékét is behódoltatták. Ugyancsak egyik központja volt a Zólyomi-medence a kuruc–labanc harcoknak. Bercsényi Miklós gróf, II. Rákóczi Ferenc f?generálisa Zólyom vára alatt 1703 novemberében gy?zelmet aratott a császáriakon, egy ideig tartották is a várat a kurucok, de Bercsényi 1708-ban felgyújtatta. A vár sokáig romokban hevert, de kés?bb rendbe hozták, s a kuruc háborúk megsz?ntével a bécsi haditanács sem bontatta el. Igen sokáig hivatalok kaptak helyet a várban. A csehszlovák állam 1950 után renováltatta, s múzeumot rendezett be benne. Ma XVI–XVII. századi külsejét viseli.

Zolnay Lászlóval és családjával együtt látogattuk meg Zólyom várát. Miközben én fényképeztem, ?k a terem?rrel beszélgettek, aki szlovák volt, de egy keveset tudott magyarul. Egyszer csak nevetésre lettem figyelmes. Kíváncsiskodásomra elmondták, hogy a terem?r azt találta mondani, ott, a nagy függöny mögött, az irodában született Balassi Bálint. Csodálkozva nézett ránk az id?s úr, azt hitte, hogy rosszat vagy valótlant mondott. Sietve nyugtattuk meg: nem, nem tévedett. Csak az irodán nevettünk.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló